מְצוּיִים הֵם. וְאִם אֵין שָׁם עֲנִיִּים מַפְרִישׁ וּמַנִּיחַ עַד שֶׁיִּמְצָא עֲנִיִּים. וְדַוְקָא בְּמַפְרִישׁ צְדָקָה סְתָם אֲבָל כָּל אָדָם יָכוֹל לְהַפְרִישׁ מָעוֹת לִצְדָקָה שֶׁיִּהְיוּ מוּנָחִים אֶצְלוֹ לִתְּנָם מְעַט עַל יַד עַל יַד כְּמוֹ שֶׁיִּרְאֶה לוֹ וְכֵן אִם הֻתְנָה בְּשָׁעָה שֶׁנָּדַר בִּצְדָקָה אוֹ הִתְנַדֵּב אוֹתָם שֶׁיִּהְיוּ הַגַּבָּאִים רַשָּׁאִים לְשַׁנּוֹתָהּ וּלְצוֹרְפָהּ בְּזָהָב הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִים: ב צָרִיךְ לִיזָּהֵר מִלִּדְּוֹר וְאִם פּוֹסְקִים צְדָקָה וְצָרִיךְ לִכְפּוֹק עֲלֵיהֶם יֹאמַר בְּלֹא נֶדֶר: ג עָנִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ קְרוֹבִים עֲשִׁירִים שֶׁיְּכוֹלִין לְפַרְנְסוֹ אֵין גַּבָּאֵי הָעִיר חַיָּיבִים לְפַרְנְסוֹ אַף עַל גַּב דְּקָרוֹבָיו גַּם כֵּן נוֹתְנִים בְּכִיס: ד לֹא יִתֵּן אָדָם כָּל צְדָקוֹתָיו לְעָנִי אֶחָד בִּלְבָד: ה הַמְחַלֵּק צְדָקָה צָרִיךְ לִיזָּהֵר שֶׁלֹּא יַרְבֶּה לִקְרוֹבָיו יוֹתֵר מִשְּׁאַר בְּנֵי אָדָם:

set aside the money and leave it until he finds poor people. This applies specifically to one who sets aside charity without any specification, but anyone can set aside money for charity so that it will be available at hand to be given out a little at a time, as he sees fit. Similarly, if he makes a condition at the time that he vows to give charity or designates the money for charity that the charity collectors should be allowed to change it and to have it smelted for gold, they are permitted to do so. (2) One must be careful not to vow. If people are pledging charity and he must make a pledge with them, he should say "[I am saying this] without [making] a vow." (3) If a poor person has wealthy relatives who can support him, the city's charity collectors are not obligated to support him, even though his relatives also contribute to the charity fund. (4) A person should not give all of his charity to only one poor person [or to one poor relative and forsake all the others (ש"ך סקי"ט)]. (5) The one who distributes charity must be careful not to give more to his relatives than to other people.

VAYEIRA FOR MONDAY וירא ליום שני

TORAH תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃ וּלְוֹת תּוֹרֵי רְהַט אַבְרָהָם וּדְבַר בַּר תּוֹרֵי רַכִּיךְ וְטַב וִיהַב לְעוּלֵמָא

(7) Then Avraham ran to the cattle, and he took a young bull, a tender and a good one, and he gave [them] to the young lad, hurrying [him] to prepare it.

RASHI רש"י

(ז) **בֶּן בָּקָר רַךְ וָטוֹב.** שָׁלֹשׁ פָּרִים הָיוּ כְּדֵי לְהַאֲכִילָן שָׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת בְּחַרְדָּל: **אֶל הַנַּעַר.** זֶה יִשְׁמָעֵאל

(7) **A young bull, a tender and a good one** — *[This unusual way of expression is explained to mean that] there were three bulls [taken by Avraham], in order to provide [his guests] with [the royal delicacy of] three tongues with mustard (Bava Metziah 86b).* **[He gave them] to the young lad —** *This refers to Yishmaeil. [Avraham's involving Yishmaeil was] for the purpose of educating him in the*

וְאוֹתִי לְמֶעְבַּד יְתֵיהּ: ח **וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ:** וּנְסִיב שְׁמַן וַחֲלָב וּבַר תּוֹרֵי דִּי עֲבַד וִיהַב קֳדָמֵיהוֹן וְהוּא מְשַׁמֵּשׁ עִלָּוֵיהוֹן תְּחוֹת אִילָנָא וַאֲכָלוּ: ט **וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו**

(8) And he took cream and milk, and then the young bull that he had prepared, and set it before them. And he stood over them, under the tree, while they ate. **(9)** And they said to him: Where is your wife, Sarah? He said: Here in the tent.

RASHI **רש"י**

לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת: (ח) **וַיִּקַּח חֶמְאָה וגו'.** וְלֶחֶם לֹא הֵבִיא לְפִי שֶׁפֶּרְסָה שָׂרָה נִדָּה שֶׁחָזַר לָהּ אוֹרַח כַּנָּשִׁים אוֹתוֹ הַיּוֹם וְנִטְמְאָה הָעִסָּה: **חֶמְאָה.** שׁוּמָן הֶחָלָב שֶׁקּוֹלְטִין מֵעַל פָּנָיו: **וּבֶן הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה.** אֲשֶׁר תִּקֵּן. קַמָּא קַמָּא שֶׁתִּקֵּן אַמְטֵי וְאֵיתֵי קַמֵּיהּ: **וַיֹּאכֵלוּ.** נִרְאוּ כְּמוֹ שֶׁאָכְלוּ: מִכָּאן שֶׁלֹּא יְשַׁנֶּה אָדָם מִן הַמִּנְהָג: (ט) **וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו.** נָקוּד עַל אַי"ו שֶׁבְּאֵלָיו. וְתַנְיָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר כָּל מָקוֹם שֶׁהַכְּתָב רַבָּה עַל הַנְּקוּדָה אַתָּה דּוֹרֵשׁ הַכְּתָב וְכוּ' וְכָאן הַנְּקוּדָה רַבָּה עַל הַכְּתָב וְאַתָּה דּוֹרֵשׁ הַנְּקוּדָה שֶׁאַף לְשָׁרָה שָׁאֲלוּ אַיּוֹ אַבְרָהָם. לָמַדְנוּ שֶׁיִּשְׁאַל אָדָם בַּאֲכְסַנְיָא שֶׁלּוֹ

*commandments (*Bereishit Rabbah *48:13).* **(8) And he took cream [and milk, and then the young bull] —** *but he did not bring the bread. [This was] because Sarah began to menstruate, for the way of women had returned to her that very day, and the dough [that she had been kneading] had consequently become impure [and thus unfit to serve to those who were particular about eating even mundane bread in purity] (Bava Metzia 87a).* **חמאה —** *This is the fatty part of milk, which is skimmed off its surface [namely, the "cream"].* **ובן הבקר אשר עשה —** *[literally, "and the young bull that he had made," meaning:] "... that he had prepared." [But were there not three bulls? If so, why does our verse use the singular form "And he took ... the young bull that he had prepared"? Because the tongues of the three bulls were being prepared together, and] as soon as each one was ready, whichever was the earliest, Avraham would immediately bring it before them (Bava Metzia 86b).* **While they ate —** *[Angels do not eat physical food, but our verse explains that] they appeared as if they were eating. From here we learn that a person must not act differently from the [accepted local] custom. (ibid.)* **(9) And they said to him —** *The letters* **איו** *of the word* **אליו**, *"to him," have dots placed over them. Now, we have learnt in a* beraita*: Rabbi Shimon the son of Elazar says, [In the case of a word in Scripture that has dots placed over some of its letters,] wherever the undotted letters outnumber the dotted letters, you [read the undotted letters as an independent word within the major word, and use its meaning to thus] expound the undotted letters. Here, however, [since three out of the four letters in the word* **אליו** *are dotted,] the dotted letters outnumber the undotted ones. Consequently, we must expound the dotted letters. [Now, the dotted letters together are read as* **איו**, *meaning "where is he?" (see Exodus 2:20) And the explanation is that apart from the angels asking Avraham* **איה**, *"where is she?" i.e., "where is ... Sarah,"] they also asked Sarah,* **איו** *["where is he?" i.e.,] "where is Avraham?" We learn from this, that a person should inquire of his host — asking*

אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל: וַאֲמָרוּ לֵיהּ אָן שָׂרָה אִתְּתָךְ וַאֲמַר הָא בְּמַשְׁכְּנָא: י וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה

(10) And he said, [so says God:] I shall surely return to you at this time, next year and your wife, Sarah, will indeed have a son. And Sarah was listening at

RASHI **רש"י**

the man about his wife, and the woman about her husband. The following is taught in Tractate Bava Metzia (87a): Those ministering angels knew exactly where Sarah our matriarch was. However, [they asked where she was,] in order to show Avraham that she was indeed a modest woman [for although she had been actively involved in the preparations of the hospitality, nevertheless, the whole time, she remained modestly out of sight, behind the tent door]. This, for the purpose of making her [even more] endearing to her husband. Rabbi Yosi Bar Hanina says: [The angels asked where Sarah was,] in order to send her the cup of [wine, over which the] blessing [after the meal had been recited, for it is a custom to drink a little from that "cup of blessing." And Avraham could not send this cup to her, for Sarah had become impure (see Rashi verse 8 above) and would render the rest of the wine in the cup, impure (see Siftei Hachamim*)].* **Here in the tent —** *[The angels asked where Sarah was, to show Avraham how modest she was (see preceding Rashi). And they achieved this, by having Avraham express this himself, when he responded, "She is here, in the tent, for] she is modest."* **(10) כעת חיה —** *[This means:] "At this time, next year." And it was* Pesah*, and indeed, on the following* Pesah*, Yitzhak was born (*Seider Olam*). [The fact that it was a particular time being referred to, namely, "at this time," is indicated by] the word* **כעת** *not being vocalized [with a* sheva *under the letter* **כ***, in which case the word,]* ke-eit *[would have meant "at* a *time"]; rather, [the* **כ** *is vocalized with a* kameitz *under it, and thus, the word]* ka-eit *[means "at* the *time," i.e., at a specific time, namely, now]. Hence, the expression* **כעת חיה** *means: "At this time when you will have life (*חיה*)," i.e., when you will be well and alive [that is to say, "Just as you are alive and well today, so you will be alive and well at this time next year"].* **I shall surely return —** *Here, [even though it was the angel that was talking, nevertheless,] the angel was not informing Avraham that he would return to Avraham. Rather, the angel was speaking to Avraham as God's agent [and thus, it was the equivalent of God Himself saying, "I shall surely return ..."]. This is like (16:10 above), "And an angel of the Lord said to her, I shall surely increase [your offspring]," where clearly it was not in the power of that angel to increase [Hagar's offspring, for only God can do this]. Rather, [that angel was speaking] as God's*

לְאִישׁ עַל הָאִשָּׁה וְלְאִשָּׁה עַל הָאִישׁ (בָּבָא מְצִיעָא דַּף פ"ז אִיתָא יוֹדְעִין הָיוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת שָׂרָה אִמֵּנוּ הֵיכָן הָיְתָה אֶלָּא לְהוֹדִיעַ שֶׁצְּנוּעָה הָיְתָה כְּדֵי לְחַבְּבָהּ עַל בַּעְלָהּ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא כְּדֵי לְשַׁגֵּר לָהּ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה): **הִנֵּה בָאֹהֶל.** צְנוּעָה הִיא: (י) **כָּעֵת חַיָּה.** כָּעֵת הַזֹּאת לְשָׁנָה הַבָּאָה וּפֶסַח הָיָה וְלִפֶסַח הַבָּא נוֹלַד יִצְחָק מִדְּלֹא קָרִינָן כְּעֵת (בְּשָׁוָ"א) אֶלָּא כָּעֵת: כָּעֵת חַיָּה. כָּעֵת הַזֹּאת שֶׁתְּהֵא חַיָּה לָכֶם שֶׁתִּהְיוּ כֻּלְּכֶם שְׁלֵמִים וְקַיָּמִים: **שׁוֹב אָשׁוּב.** לֹא בִּשְׁרוֹ הַמַּלְאָךְ שֶׁיָּשׁוּב אֵלָיו אֶלָּא בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם אָמַר לוֹ כְּמוֹ וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ ה' הַרְבָּה אַרְבֶּה וְהוּא אֵין בְּיָדוֹ לְהַרְבּוֹת אֶלָּא בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם

אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו: וַאֲמַר מְתַב אִתּוּב לְוָתָךְ
כְּעִדָּן דְּאַתּוּן קַיָּמִין וְהָא בַר לְשָׂרָה אִתְתָּךְ וְשָׂרָה שְׁמַעַת בְּתַרַע מַשְׁכְּנָא וְהוּא אֲחוֹרוֹהִי:

the entrance of the tent, which was behind him.

RASHI **רש"י**

agent. So too, here, the angel said ["I shall surely return"] as God's agent. [Rashi now proceeds to cite the Midrashic *explanation that the angel was actually saying that he would "surely return" to Sarah, as follows:] Elisha [the prophet] said to the Shunamite woman (II Kings 4:16): "By this appointed time, next year, you will be embracing a son. So she said: No, my master, O man of God! Do not speak falsely to your handmaid!" [What did she mean by this?] She said to him: "Those angels that gave the tidings to Sarah, said, I shall return at the appointed time [while you omitted to say this]." So Elisha said to her: "Those angels live and endure forever. They could truly say, I shall return at the appointed time. But I am merely flesh and blood! Today I am alive and tomorrow I am dead [how could I say, I shall return? Thus, I assure you,] whether I am alive or dead then, By this appointed time, next year [you will be embracing a son]." (*Bereishit Rabbah *53:2)* **והוא אחריו** *— [means:] "The entrance [of the tent] was behind the angel."*

אַף כָּאן בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם אָמַר לוֹ כֵּן (בְּרֵאשִׁית רַבָּה) (אֱלִישָׁע אָמַר לַשּׁוּנַמִּית לַמּוֹעֵד הַזֹּאת כָּעֵת חַיָּה אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן וַתֹּאמֶר אַל אֲדֹנִי אִישׁ הָאֱלֹהִים אַל תְּכַזֵּב בְּשִׁפְחָתֶךָ אוֹתָן הַמַּלְאָכִים שֶׁבִּשְׂרוּ אֶת שָׂרָה אָמְרוּ לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אָמַר לָהּ אֱלִישָׁע אוֹתָן הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם חַיִּים וְקַיָּמִים לְעוֹלָם אָמְרוּ לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֲבָל אֲנִי בָּשָׂר וָדָם שֶׁהַיּוֹם חַי וּמָחָר מֵת בֵּין חַי וּבֵין מֵת לַמּוֹעֵד הַזֶּה וְגוֹ'): **וְהוּא אַחֲרָיו.** הַפֶּתַח הָיָה אַחַר הַמַּלְאָךְ:

PROPHETS II Kings 4 **נביאים** מלכים ב פרק ד

ז וַתָּבֹא וַתַּגֶּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְכִי מִכְרִי אֶת־הַשֶּׁמֶן וְשַׁלְּמִי אֶת־נִשְׁיֵכִי
(קרי נִשְׁיֵךְ) וְאַתְּ בָּנַיִךְ (קרי וּבָנַיִךְ) תִּחְיֶי בַּנּוֹתָר: וַאֲתַת וְחַוִיאַת לִנְבִיָא דַיְיָ וַאֲמַר אֱזִילִי
זַבִּינִי יַת מִשְׁחָא וְשַׁלְמִי לְמָרֵי חוֹבָתִיךְ וְאַתְּ וּבְנַיִךְ תִּתְכַּרְנְסִין מִדִּישְׁתָּאר: ח וַיְהִי הַיּוֹם
וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל־שׁוּנֵם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֶק־בּוֹ לֶאֱכָל־לָחֶם וַיְהִי מִדֵּי
עָבְרוֹ יָסַר שָׁמָּה לֶאֱכָל־לָחֶם: וְהָוָה יוֹמָא וַעֲבַר אֱלִישָׁע לְשׁוּנֵם וְתַמָּן אִתְּתָא דַּחֲלַת חֶטְאִין

(7) Then she came and told the man of God. And he said: "Go, sell the oil, and pay your debts, and live, you and your sons, from the rest." (8) And one day Elisha went to Shunem, where there was a great woman; and she urged him to

RASHI **רש"י**

(7) **נשייך** — *Your debts.* (8) **Great** — *important.* **Whenever he passed by** — *Through this city.*

(ז) **נִשְׁיֵךְ.** הַחוֹבוֹת שֶׁלָּךְ: (ח) **גְּדוֹלָה.** חֲשׁוּבָה: **מִדֵּי עָבְרוֹ.** בְּאוֹתוֹ הָעִיר:

וְאַתְקִיפַת בֵּיהּ לְמֵיכַל לַחְמָא וַהֲוָה בְּזִמְנִין מְעִידוֹהִי מִתְפְּנֵי לְתַמָּן לְמֵיכַל לַחְמָא: ט **וַתֹּאמֶר אֶל־אִישָׁהּ הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד:** וַאֲמַרַת לְבַעֲלָהּ הָא כְעַן יְדַעְנָא אֲרֵי נְבִיָא דַיְיָ קַדִישָׁא הוּא מִתְפְּנֵי לְוָתָנָא תְּדִירָא: י **נַעֲשֶׂה־נָּא עֲלִיַּת־קִיר קְטַנָּה וְנָשִׂים לוֹ שָׁם מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה וְהָיָה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ יָסוּר שָׁמָּה:** נַעְבֵּיד כְּעַן עֲלִיַת כְּתָלָא זְעֵירָא וּנְתַקֵן לֵיהּ תַּמָּל אֲתַר עַרְסָא וּפְתוֹרָא וְכוּרְסָיָא וּמְנָרְתָא וִיהֵי בְּמֵיתוֹהִי לְוָתָנָא יִתְפְּנֵי לְתַמָּן:

eat bread. And whenever he passed by, he turned in there to eat bread. **(9)** And she said to her husband, "Behold, I realize that this is a holy man of God who continually passes by us. **(10)** Please let us make a little chamber on the roof; and let us set for him there a bed, and a table, and a stool, and a candlestick; and when he comes to us, he will return there."

RASHI **רש"י**

(9) I realize — *Because she never saw a fly on his table, nor any emission on his sheet.* **(10) קיר עלית** — *A little chamber on the roof.*

(ט) **הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי.** שֶׁלֹּא רָאֲתָה זְבוּב עַל שֻׁלְחָנוֹ וְלֹא קְרִי עַל סְדִינוֹ: (י) **עֲלִיַּת קִיר.** חֶדֶר קָטָן בָּעֲלִיָּה:

Writings Mishlei 3 כתובים משלי פרק ג

ל אַל־תָּרִוב (קרי תָּרִיב) עִם־אָדָם חִנָּם אִם־לֹא גָמָלְךָ רָעָה: לָא תִנְצֵי עִם בַּר נָשָׁא מַגָּן אִם לָא עֲבַד לָךְ בִּישָׁא: **לא אַל־תְּקַנֵּא בְּאִישׁ חָמָס וְאַל־תִּבְחַר בְּכָל־דְּרָכָיו:** לָא תְטַן בְּגַבְרָא חַטּוּפָא וְלָא תִצְבֵּי בְּכֻלְהוֹן אָרְחָתֵיהּ: **לב כִּי תוֹעֲבַת יְדֹוָד נָלֽוֹז וְאֶת־יְשָׁרִים סוֹדוֹ:** מְטוּל דִּמְרָחַק עַוָתָא מִן קֳדָם יְיָ וְעִם תְּרִיצַיָא שׁוּעֵיתֵיהּ: **לג מְאֵרַת יְדֹוָה בְּבֵית רָשָׁע וּנְוֵה צַדִּיקִים יְבָרֵךְ:** לְוָטָתָא דֵּאלָהָא בְּבָתֵּיהוֹן דְּרַשִׁיעֵי וּמַעֲמַדְהוֹן דְּצַדִּיקֵי יְבָרֵךְ:

(30) Do not strive against a man without cause, if he has done you no harm. **(31)** Do not envy the man of extortion, and choose none of his ways. **(32)** For the perverse is an abomination to the Lord; but His counsel is with the upright. **(33)** The curse of the Lord is on the house of the wicked; but He blesses the habitation of the righteous.

RASHI **רש"י**

(30) Do not strive against a man — *to complain against him, if he has done you no harm, for you thereby transgress, "Love your fellow as yourself."* **(31) Do not envy** — *to copy his deeds.* **(32) The perverse** — *whose ways are twisted.* **The upright** — **עם ישרים** *[is to be understood as]* **את ישרים,** *His counsel is with the upright.*

(ל) **אַל תָּרִיב עִם אָדָם.** לְהִתְלוֹנֵן עָלָיו אִם לֹא שֶׁגְּמָלְךָ רָעָה שֶׁעָבַר עַל וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ: (לא) **אַל תְּקַנֵּא.** לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשָׂיו: (לב) **נָלוֹז.** מְעֻוָּת בְּדְרָכָיו: **וְאֶת יְשָׁרִים.** וְעִם יְשָׁרִים סוֹדוֹ:

Mishnah *Shabbat, chapter 4* משנה שבת פרק ד

א בַּמֶּה טוֹמְנִין וּבַמֶּה אֵין טוֹמְנִין. אֵין טוֹמְנִין לֹא בְּגֶפֶת וְלֹא בְּזֶבֶל, לֹא בְּמֶלַח וְלֹא בְסִיד וְלֹא בְחוֹל, בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים. לֹא בְתֶבֶן וְלֹא בְזַגִּים וְלֹא בְמוֹכִים וְלֹא בַעֲשָׂבִים בִּזְמַן שֶׁהֵן לַחִים, אֲבָל טוֹמְנִין בָּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁים. טוֹמְנִין בִּכְסוּת וּבְפֵרוֹת, בְּכַנְפֵי יוֹנָה וּבִנְסֹרֶת שֶׁל חָרָשִׁים וּבִנְעֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן דַּקָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בְּדַקָּה וּמַתִּיר בְּגַסָּה: **ב** טוֹמְנִין בְּשִׁלְחִין, וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן, בְּגִזֵּי צֶמֶר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כֵּיצַד הוּא

(1) With what may we store [i.e., insulate hot food], and with what may we not store [it]? [When a pot is removed from the fire on the eve of the Sabbath, it may be insulated in anything that preserves heat, but not in something that adds heat]. We may not store [it] in peat [a pressed, hard mass of olive waste or sesame waste], manure, salt, lime, or sand, whether moist [which preserves heat better than when dry] or dry; nor in straw, grape-skins, soft flocking [e.g., rags, wool, etc.], or herbage, when they are [intrinsically] moist; but we may store [food] in them when they are dry. We may store [food] in garments, produce, [e.g., corn or pulse], doves' wings [i.e., feathers], carpenters' shavings, and the fine chips of flax [removed in the combing procedure]. Rabbi Yehudah forbids [storing] in fine chips [of flax], but permits [it] in coarse [chips of flax; the law is not in accordance with Rabbi Yehudah]. (2) We may store [food] in fresh hides, and they may be handled [whether food was put away in them or not. They are not *muktzah* since they are fit for reclining upon, and are therefore considered utensils, which may be handled]; [We may store food] in wool shearings, but they may not be handled [because they are *muktzah*, being set aside to be woven and spun; if they are designated for storage, they may be handled].

רבנו עובדיה מברטנורא

א במה טומנין. הבא לסלק קדירה מעל גבי כירה בערב שבת ולטמנה בדבר אחר, ואמרו חכמים אין טומנין בדבר המוסיף הבל אלא בדבר המעמיד הבל, איזהו דבר המוסיף ואסור: **לא בגפת.** פסולת של זיתים ושומשמין כשהוא כנוס יחד חם מאד: **לחים.** יש בהן הבל הרבה יותר מיבשין: **זגים.** קליפי הענבים. חרצנים, גרעיני הענבים: **מוכים.** כל דבר רך קרוי מוכין, כגון צמר גפן ותלישי צמר רך של בהמה וגרירת בגדים בלויים: **בזמן שהן לחים.** אכולהו קאי, אתבן וזגים ומוכין ועשבים. ולחין שאמרו, לחין מחמת עצמן לא לחין מחמת משקין שנפלו עליהן לאחר שיבשו. ומוכין לחין מחמת עצמן משכחת לה כגון בצמר הסמוך לאליה או בצמר שבין ירכות הבהמה: **נסורת.** פסולת שמנסרין הנגרים מן העץ כשמגררים אותו במגירה: **נעורת.** דק דק שמנערין מן הפשתן כשמנפצין אותו: **רבי יהודה אוסר בדקה.** בנעורת של פשתן דקה, אבל בנסורת מודה דשרי בין דקה בין גסה. ואין הלכה כרבי יהודה. ומה שאסרו להטמין מבעוד יום בדבר המוסיף הבל, גזירה שמא יטמין ברמץ ויבוא לחתות בגחלים משתחשך. ואסרו להטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל ואע"פ שאינו מבשל, גזירה שמא ימצא קדירתו שנצטננה וירתיחנה באור בשבת. ובין השמשות מותר להטמין בדבר שאינו מוסיף הבל כדאמרינן בסוף פרק במה מדליקין, דליכא למגזר שמא ימצא קדירתו שנצטננה וירתיחנה דסתם קדירות בין השמשות רותחות הן. ורמב"ם פירש בסתם קדירות בין השמשות רותחות הן פירוש שאין הדעת סובלתו, מפני שיבוש הנוסחאות וגירסאות מהופכות שנמצא בגמרות שלפניו בפרק במה מדליקין, שהוא היה גורס מפני מה אמרו אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשיכה גזירה שמא יטמין ברמץ, ומפני מה אמרו אין טומנין בדבר המוסיף הבל מבעוד יום גזירה שמא ירתיח. ואין הגירסאות כן, אלא מפני מה אמרו אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשיכה גזירה שמא ירתיח, ואין טומנין בדבר המוסיף הבל מבעוד יום גזירה שמא יטמין ברמץ: **ב שלחין.** עורות. תרגום והפשיט, וישלח: **ומטלטלין אותן.** בין שטמן בהן בין שלא טמן בהן, דחזו למזגא עלייהו, כלומר להשען עליהם: **ואין מטלטלין אותן.** דמוקצות הן לטוות ולארוג. ואע"פ שטמן בהן לפי שעה, לא

עוֹשֶׂה. נוֹטֵל אֶת הַכִּסּוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, קֻפָּה מַטָּה עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל, שֶׁמָּא יִטֹּל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, נוֹטֵל וּמַחֲזִיר. לֹא כִסָּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא יְכַסֶּנּוּ מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. כִּסָּהוּ וְנִתְגַּלָּה, מֻתָּר לְכַסּוֹתוֹ. מְמַלֵּא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַכַּר, אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת:

What then is done [to remove the pot]? The lid [of the pot, which is regarded as a vessel] is lifted, and they [the shearings] fall off of their own accord. Rabbi Elazar ben Azariah said: The basket [containing the pot and the shearings] is tilted on one side and [the food] is removed, [however, one may not remove the pot itself,] lest one lift [out the pot] and be unable to replace it [if the pot is lifted out bodily, the shearings may all collapse, and since they must not be handled, they cannot be parted in order to replace the pot and since there is a possibility that he may do so regardless, it was therefore prohibited to remove the pot itself]. But the Sages say: [He need not tilt, rather] one may take and replace [the pot, if the space for the pot remains; the law is in accordance with the Rabbis]. If it [a pot] was not covered [i.e., insulated in something to retain its heat] while it was yet day [before the onset of the Sabbath], it may not be covered after nightfall [for this is forbidden on Sabbath, with any material]. If it was covered but became uncovered, it may be covered again. A bottle may be filled [on Shabbat] with [cold] water and placed under a head pillow or full size pillow [to prevent the sun from reaching and warming it].

רבנו עובדיה מברטנורא

הפקירן לגמרי כשלא ייחדן להטמנה, אבל ייחדן להטמנה מטלטלן: **כיצד הוא עושה.** זה שטמן בהן כיצד יטול קדירתו הואיל ואסור לטלטלן והרי היא טמונה כולה בהן: **נוטל.** כיסוי של קדירה שיש תורת כלי עליו, ואע"פ שהן עליו לא איכפת לן, דלא נעשה בסיס להן, שאין עשוי אלא לכסות את הקדירה: **רבי אלעזר אומר קופה מטה על צדה ונוטל.** כשבא ליטלה מטה את הקופה על צדה, שמא יטול את הקדירה ויפלו הגיזין שמכאן ומכאן לתוך הגומא שיש בה הקדירה, ואם יצטרך לחזור ולהטמינה לא יוכל לטלטל הגיזין לכאן ולכאן ולעשות גומא ולהחזירה לתוכה: **וחכמים אומרים נוטל.** את הקדירה, ואם לא נפלו הגיזין שמכאן ומכאן ולא נתקלקלה הגומא מחזיר הקדירה למקומה, ולא אסרינן ליה ליטול את הקדירה לכתחילה גזירה שמא תתקלקל הגומא. ומודים חכמים שאם נתקלקלה הגומא שלא יחזיר. והלכה כחכמים: **לא יכסנו משתחשך.** שאסור להטמין בשבת בין בדבר המוסיף הבל בין בדבר שאינו מוסיף הבל בדרך הטמנה: **ונותן.** בשבת: **תחת הכר.** שמשים מראשותיו ואע"פ שהוא מלא מוכין או נוצה, שאין דרך הטמנה בכך: **כסת.** גדול מכר:

גמרא שבת דף מט.

Gemara *Shabbat 49a*

אָמַר רַב יַנַּאי תְּפִילִּין צְרִיכִין גּוּף נָקִי כֶּאֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם. מָאי הִיא. אַבַּיֵי אָמַר שֶׁלֹּא יְפִיחַ בָּהֶן. רָבָא אָמַר שֶׁלֹּא יִישַׁן בָּהֶן. וַאֲמַאי קָרֵי לֵיהּ בַּעַל כְּנָפַיִם שֶׁפַּעַם אַחַת גְּזֵרָה הַמַּלְכוּת גְּזֵירָה עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל הַמַּנִּיחַ תְּפִלִּין יְנַקְּרוּ אֶת מוֹחוֹ וְהָיָה אֱלִישָׁע מַנִּיחָן וְיוֹצֵא לַשּׁוּק רָאָהוּ קַסְדּוּר אֶחָד רָץ מִפָּנָיו וְרָץ אַחֲרָיו

Rav Yanai said: *Tefillin* demand a pure body, like Elisha the man of wings. What does this mean? — Abbaye said, That one must not pass wind while wearing them. Rava said, That one must not sleep in them. And why is he called "the man of wings?" Because the wicked Roman government once proclaimed a decree against Israel that whoever donned *tefillin* should have his brains pierced through; yet Elisha put them on and went out into the streets. [When] a *kuastur* [the government official responsible for enforcing this decree] saw him, he fled before him, whereupon he gave pursuit.

וְכֵינָן שֶׁהִגִּיעַ אֶצְלוֹ נְטָלָן מֵרֹאשׁוֹ וַאֲחָזָן בְּיָדוֹ אָמַר לוֹ מַה זֶּה בְּיָדְךָ אָמַר לוֹ כַּנְפֵי יוֹנָה פָּשַׁט אֶת יָדוֹ וְנִמְצְאוּ כַּנְפֵי יוֹנָה לְפִיכָךְ קוֹרִין אוֹתוֹ אֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם. וּמָאי שְׁנָא כַּנְפֵי יוֹנָה מִשְּׁאָר עוֹפוֹת מִשּׁוּם דְּאִמְּתִילָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְיוֹנָה שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סח) כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וגו' מַה יוֹנָה כְּנָפֶיהָ מְגִינוֹת עָלֶיהָ אַף יִשְׂרָאֵל מִצְוֹת מְגִינוֹת עֲלֵיהֶן:

As he overtook him, he [Elisha] removed them from his head and held them in his hand. "What is that in your hand?" he demanded. "The wings of a dove," was his reply. He stretched out his hand and lo! they were wings of a dove. Therefore he is called "Elisha the man of wings." And why the wings of a dove rather than those of other birds? Because "Knesset Yisrael" is likened to a dove, as it is said, "as the wings of a dove covered with silver;" (Psalms 68:14) just as a dove is protected by its wings [against the cold, and against other birds, using its wingtips as weapons], so too, is Israel protected by the commandments.

זוהר וירא דף ק"ד ע"א

וַיָּקוּמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוֹם רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר תָּא חֲזֵי כַּמָּה אַנְהֵג קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ עִם כָּל בְּרְיָין וְכָל שֶׁכֵּן לְאִינּוּן דְּאִזְלִי בְּאוֹרְחוֹי. דַּאֲפִילּוּ בְּזִמְנָא דְּבָעֵי לְמֵידָן עָלְמָא אִיהוּ גָּרִים לְמָאן דְּרָחִים לֵיהּ לְמִזְכֵּי בְּמִלָּה עַד לָא יֵיתֵי הַהוּא דִּינָא לְעָלְמָא. דְּתָנֵינָן בְּשַׁעְתָּא דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לֵיהּ לְבַר נָשׁ מְשַׁדֵּר לֵיהּ דּוֹרוֹנָא וּמָאן אִיהוּ מִסְכְּנָא בְּגִין דְּיִזְכֵּי בֵּיהּ וְכִיוָן דְּזָכֵי בֵּיהּ אִיהוּ אַמְשִׁיךְ עָלֵיהּ חַד חוּטָא דְּחֶסֶד דְּאִתְמְשָׁךְ מִסְּטָר יְמִינָא וּפָרִישׁ אֲרֵישֵׁיהּ וְרָשִׁים לֵיהּ. בְּגִין כַּךְ כַּד יֵיתֵי דִּינָא לְעָלְמָא הַהוּא מְחַבְּלָא יִזְדָּהַר בֵּיהּ וְזָקִיף עֵינּוֹי וְחָמָא לְהַהוּא רְשִׁימוּ כְּדֵין אִסְתְּלַק מִנֵּיהּ וְאִזְדְּהַר בֵּיהּ בְּגִין כַּךְ אַקְדִּים לֵיהּ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמָה דְּיִזְכֵּי. וְתָא חֲזֵי כַּד בָּעָא קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיְיתָאָה דִּינָא עַל סְדוֹם אַזְכֵּי קוֹדֶם לְאַבְרָהָם וְשָׁדַר לֵיהּ דּוֹרוֹנָא לְמִזְכֵּי עִמְּהוֹן בְּגִין לְשֵׁזָבָא לְלוֹט בַּר אֲחוּהּ מִתָּמָן הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיְשַׁלַּח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה. וְלָא כְתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת לוֹט דְּהָא בִּזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִשְׁתְּזִיב. וּמָאי וַיִּזְכֹּר דְּדָכִיר לֵיהּ מָאי דְּאַזְכֵּי קוֹדֶם עִם אִינּוּן תְּלַת מַלְאָכִין. כְּגוֹוָנָא דָּא בַּר נָשׁ דְּיִזְכֵּי בְּצָדָקָה עִם בְּנֵי נָשָׁא בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַדְכַּר לֵיהּ לְהַהִיא צָדָקָה דְּעָבַד בְּגִין דְּבְכָל שַׁעְתָּא דְּזָכֵי בַּר נָשׁ הָכִי אַכְתִּיב

תרגום הזוהר

וַיָּקוּמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִיפוּ וְגוֹ'. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בֹּא וּרְאֵה, כַּמָּה מַנְהִיג הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הַבְּרִיּוֹת בְּמִדַּת טוּבוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן לְאוֹתָם הַהוֹלְכִים בְּדַרְכָיו, שֶׁאֲפִלּוּ בַּזְּמַן שֶׁרוֹצֶה לָדוּן הָעוֹלָם, הוּא מְסַבֵּב לְמִי שֶׁאוֹהֲבוֹ, שֶׁיְּזַכֶּה בְּאֵיזֶה דָּבָר, טֶרֶם שֶׁיָּבֹא אוֹתוֹ הַדִּין לָעוֹלָם. שֶׁשָּׁנִינוּ, בְּשָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת הָאָדָם, שׁוֹלֵחַ לוֹ מַתָּנָה. וּמַה הִיא הַמַּתָּנָה, עָנִי, כְּדֵי שֶׁיְּזַכֶּה עַל יָדוֹ, וְכֵיוָן שֶׁזָּכָה עַל יָדוֹ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַמְשִׁיךְ עָלָיו חוּט אֶחָד שֶׁל חֶסֶד, הַנִּמְשָׁךְ מִצַּד הַיָּמִין, וּפוֹרֵשׂ עַל רֹאשׁוֹ, וְרוֹשֵׁם אוֹתוֹ. מִשּׁוּם כָּךְ כַּאֲשֶׁר יָבֹא הַדִּין לָעוֹלָם יִזָּהֵר בּוֹ אוֹתוֹ הַמְחַבֵּל הַמַּשְׁחִית [מַלְהַזִּיקוֹ], שֶׁנּוֹשֵׂא עֵינָיו וְרוֹאֶה אוֹתוֹ הָרוֹשֶׁם, אָז מִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ וְנִזְהָר בּוֹ. מִשּׁוּם זֶה הִקְדִּים לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּבָר בְּמֶה שֶׁיְּזַכֶּה. וּבֹא וּרְאֵה, כְּשָׁעָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהָבִיא דִּין עַל סְדוֹם, זָכָה מִקּוֹדֶם אֶת אַבְרָהָם, וְשָׁלַח לוֹ מַתָּנָה [דְּהַיְנוּ שְׁלֹשֶׁת הַמַּלְאָכִים], שֶׁיְּזַכֶּה עַל יָדֵיהֶם, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת לוֹט בֶּן אָחִיו מִשָּׁם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיְשַׁלַּח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה, וְלֹא כָּתוּב, וַיִּזְכֹּר אֶת לוֹט, כִּי בִּזְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם נִצַּל. וּמַהוּ וַיִּזְכֹּר, שֶׁזָּכַר לוֹ מַה שֶּׁזָּכָה מִקּוֹדֶם עַל יְדֵי אוֹתָם שְׁלֹשָׁה מַלְאָכִים. כְּעֵין זֶה, מִי שֶׁזּוֹכֶה בִּצְדָקָה עִם בְּנֵי אָדָם, בְּשָׁעָה שֶׁהַדִּין שׁוֹרֶה בָּעוֹלָם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זוֹכֵר לוֹ אוֹתָהּ צְדָקָה שֶׁעָשָׂה, מִשּׁוּם שֶׁבְּכָל שָׁעָה שֶׁאָדָם זוֹכֶה, נִכְתָּב לוֹ כֵּן לְמַעְלָה,

עֲלֵיהּ לְעֵילָא וַאֲפִילוּ בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא שַׁרְיָיא עֲלוֹהִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִדְּכַר לֵיהּ לְהַהוּא טִיבוּ דְּעָבַד וְזָכָה עִם בְּנֵי נָשָׁא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי יא) וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת. בְּגִינֵי כַּךְ אַקְדִּים לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם בְּגִין דְּיִזְכֵּי וְיֹשֵׁזִיב לְלוֹט:

וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁהַדִּין שׁוֹרֶה בָּעוֹלָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זוֹכֵר לוֹ אֶת הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה וְזָכָה עִם בְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת. מִשּׁוּם זֶה, הִקְדִּים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְסִבֵּב לְאַבְרָהָם בַּמֶּה שֶׁיִּזְכֶּה עַל יָדוֹ, וְיַצִּיל אֶת לוֹט.

יוסף לחוק

מוסר

מגילת סתרים מרב נסים גאון

Yosef le-Hok

Ethical Teaching:

Rav Nissim Gaon, Megilat Starim

אִם תִּרְאֶה אֶחָד מִן רְשָׁעִים שֶׁהִשְׁפִּיעַ לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טוֹבָה וְהִנְעִים עָלָיו בָּעוֹלָם הַזֶּה אֶפְשַׁר שֶׁעָשָׂה מִצְוָה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹטֵל שְׂכָרוֹ כָּאן כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ נִפְרָעִים מִמֶּנּוּ בָּעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ז) וּמְשַׁלֵּם לְשׂוֹנְאָיו אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ וּמְתַרְגְּמִינַן וּמְשַׁלֵּם לְשָׂנְאוֹהִי טָבָן דְּאִינּוּן עָבְדִין קֳדָמוֹהִי בְּחַיֵּיהוֹן לְאוֹבָדֵיהוֹן. מַכְשִׁילוֹ בְּשִׁילּוּם גְּמוּלוֹ כְּשִׁיעוּר שֶׁעָשָׂה בָּעוֹלָם הַזֶּה. וּכְמוֹ כֵן נֶאֱמַר עוֹד כִּי הַצַּדִּיק שֶׁעָבַר עֲבֵירוֹת מוּעָטוֹת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְיַסְּרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּשִׁיעוּר מַה שֶּׁמְּמָרְקִין עֲוֹנוֹתָיו כְּדֵי שֶׁיְּהֵא לוֹ שָׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא מְשַׁלֵּם כָּל צִדְקוֹתָיו לֶעָתִיד לָבֹא. דָּבָר זֶה נֶאֱמַר בְּתַלְמוּדֵנוּ וּבְתַלְמוּד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָנוּ מַזְכִּירִים כַּאן מַה שֶּׁאָמְרוּ בְּתַלְמוּד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפִי שֶׁתָּפְסוּ בּוֹ דֶּרֶךְ קִצָּרָה וְכֵן אוֹמֵר רוּבּוֹ זְכִיּוֹת וּמִיעוּטוֹ עֲבֵירוֹת מִיעוּט עֲבֵירוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ נִפְרָעִים מִמֶּנּוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לִיפָּרַע לוֹ שָׂכָר מְשֻׁלָּם לֶעָתִיד לָבֹא. רוּבּוֹ עֲבֵירוֹת וּמִיעוּטוֹ זְכִיּוֹת נוֹתְנִים לוֹ שָׂכָר מִצְוֹת קַלּוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לִיפָּרַע מִמֶּנּוּ מְשֻׁלָּם לָעוֹלָם הַבָּא. רוּבּוֹ עֲבֵירוֹת יוֹרֵשׁ גֵּהִינָּם רוּבּוֹ זְכִיּוֹת יוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן:

If you see one of the wicked upon whom the Holy One, blessed be He, has showered goodness and has made life pleasant for him in this world, it may be that he fulfilled a commandment in this world and is getting his reward here so that [full] punishment will be exacted from him in the World to Come. As it says, "And He repays those who hate Him to their face, to cause them to perish." (Deuteronomy 7:10) Onkelos translates this [into Aramaic] as, "He repays those who hate Him for the good that they do before Him in their lifetimes in order to destroy them." He makes him stumble by paying what he deserves, according to the amount that he did, in this world. Similarly, it is said concerning the righteous person who committed a few sins, that the Holy One, blessed be He, causes him suffering in this world in the amount that will purge him of his sins, so that he will have [full] reward in the World to Come, repaying all his righteousness in the future. This is said in our Talmud and in the [Jerusalem] Talmud of the land of Israel. We mention here that which is stated in the Talmud of the land of Israel because they phrased it concisely. It says thus: "If he has a majority of merits and a minority of sins, the minority of sins that he has are punished in this world, in order to repay him his [full] reward in the future. If one has a majority of sins and a minority of merits, they give him the reward for the minor good deeds that he has in this world, in order to exact punishment from him in the World to Come. If one has a majority of sins, he inherits hell. If one has a majority of merits, he inherits paradise.

Practical Law:
Shulhan Arukh, Yoreh De'ah 335

הלכה
שולחן ערוך יו"ד סימן של"ה

א מִצְוָה לְבַקֵּר חוֹלִים הַקְּרוֹבִים וְהַחֲבֵרִים נִכָּנָסִים מִיָּד וְהָרְחוֹקִים אַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים וְאִם קָפַץ עָלָיו הַחוֹלִי אֵלּוּ וְאֵלּוּ נִכְנָסִים מִיָּד: ב אֲפִילּוּ הַגָּדוֹל יֵלֵךְ לְבַקֵּר הַקָּטָן וַאֲפִילּוּ כַּמָּה פְּעָמִים בַּיּוֹם וַאֲפִילּוּ בֶּן גִּילּוֹ וְכָל הַמּוֹסִיף הֲרֵי זֶה מְשׁוּבָּח וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַטְרִיחַ לוֹ: ג הַמְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה לֹא יֵשֵׁב עַל גַּבֵּי מִטָּה וְלֹא עַל גַּבֵּי כִּסֵּא וְלֹא עַל גַּבֵּי סַפְסָל אֶלָּא מִתְעַטֵּף וְיוֹשֵׁב לְפָנָיו שֶׁהַשְּׁכִינָה לְמַעְלָה מְרַאֲשׁוֹתָיו: ד אֵין מְבַקְּרִין הַחוֹלֶה בְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל יוֹם מִפְּנֵי שֶׁכָּל חוֹלֶה מֵיקַל עָלָיו חָלְיוֹ בַּבֹּקֶר וְלֹא יָחוֹשׁ לְבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים וְלֹא בְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת אַחֲרוֹנוֹת שֶׁל יוֹם שֶׁאָז מַכְבִּיד עָלָיו חָלְיוֹ וְיִתְיָאֵשׁ מִלְּבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים:

(1) It is a commandment to visit the sick. Relatives and friends go in immediately, and more distant people, after three days. But if the sickness came upon him suddenly, both these and those go in immediately. (2) Even a great person should go to visit a less prominent individual. [One should go] even several times a day. Even someone born at the same time as the sick person [who takes away from the sick person one sixtieth of his sickness (ש"ך וט"ז שם) should go and visit]. Whoever visits more is praiseworthy, provided that he does not burden him. (3) One who visits a sick person should not sit on a bed, nor on a chair, nor on a bench, but should cover himself and sit before him, because God's Presence is above the head of his bed. [Rama: This only applies when the sick person is lying on the floor, so as not to sit on a higher level than him. But if he is lying on a bed, one may sit on a chair.] (4) One should not visit the sick during the first three hours of the day, because every sick person's illness lightens in the morning, and [the visitor] will not feel a need to pray for mercy for him. Neither should he visit during the last three hours of the day, for then his illness becomes more severe, and [the visitor] will despair of praying for mercy for him. [Rama: Whoever visits the sick and does not pray for mercy, did not fulfill the *mitzvah* of visiting the sick.]

VAYEIRA FOR TUESDAY וירא ליום שלישי

TORAH תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יא וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל׀ לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה סִיבוּ עַלּוּ בַּיּוֹמִין פְּסַק מִלְּמֶהֱוֵי לְשָׂרָה אוֹרַח כִּנְשַׁיָּא: יב וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן:

(11) Now, Avraham and Sarah were old, advanced in years: the way of women had ceased from Sarah. (12) Sarah laughed at herself, saying, Now that I am

RASHI רש"י

(11) **חדל להיות** — *[means:] "It had ceased from her."* **ארח כנשים** — *[meaning, "The way of women," namely,] the way of menstruation.*

(יא) **חָדַל לִהְיוֹת.** פָּסַק מִמֶּנָּה: **אֹרַח כַּנָּשִׁים.** אוֹרַח נִדּוֹת: